

ds. J. de Bruin, preek over Zondag 34-2 van de Heidelbergse Catechismus, gehouden in de Jeruzalemkerk (Chr. Geref. Kerk) te Rotterdam-Kralingen op zondag 2 juni 2024.

Votum en groet.

Zingen: Psalm 22:15:

Wie vet is, eet, en knielt voor Isrels HEER;
Wie 't stof bewoont, bukt mede voor Hem neer;
En wie zijn ziel bij 't leven nu niet meer
Heeft kunnen houden.
Het vrome zaad van die op God betrouwden
Zal, door Zijn kracht,
Hem dienen, voor Hem leven;
Het zal den HEER eens worden aangeschreven,
In 't nageslacht.

Schriftgedeelte: 1 Koningen 18:21-40:

21 Toen naderde Elía tot het ganse volk en zeide: Hoe lang hinkt gij op twee gedachten? Zo de HEERE God is, volgt Hem na, en zo het Baäl is, volgt hem na. Maar het volk antwoordde hem niet één woord.

22 Toen zeide Elía tot het volk: Ik ben alleen een profeet des HEEREN overgebleven, en de profeten van Baäl zijn vierhonderd en vijftig mannen.

23 Dat men ons dan twee varren geve, en dat zij voor zich den enen var kiezen en denzelven in stukken delen en op het hout leggen, maar geen vuur daaraan leggen; en ik zal den anderen var bereiden en op het hout leggen en geen vuur daaraan leggen.

24 Roept gij daarna den naam uws gods aan, en ik zal den Naam des HEEREN aanroepen; en de God Die door vuur antwoorden zal, Die zal God zijn. En het ganse volk antwoordde, en zij zeiden: Dat woord is goed.

25 En Elía zeide tot de profeten van Baäl: Kiest gijlieden voor u den enen var en bereidt gij hem eerst, want gij zijt velen; en roept den naam uws gods aan en legt geen vuur daaraan.

26 En zij namen den var dien hij hun gegeven had, en bereidden hem en riepen den naam van Baäl aan, van den morgen tot op den middag, zeggende: O Baäl, antwoord ons! Maar er was geen stem en geen antwoorder. En zij sprongen tegen het altaar dat men gemaakt had.

27 En het geschiedde op den middag, dat Elía met hen spotte en zeide: Roept met luider stem, want hij is een god; omdat hij in gepeins is, of omdat hij wat te doen heeft, of omdat hij een reis heeft; misschien slaapt hij en zal wakker worden.

28 En zij riepen met luider stem en zij sneden zichzelf met messen en met priemen naar hun wijze, totdat zij bloed over zich uitstortten.

29 Het geschiedde nu als de middag voorbij was, dat zij profeteerden totdat men het spijsoffer zou offeren; maar er was geen stem en geen antwoorder en geen opmerking.

30 Toen zeide Elía tot het ganse volk: Nadert tot mij. En al het volk naderde tot hem. En hij heelde het altaar des HEEREN, dat verbroken was.

31 En Elía nam twaalf stenen, naar het getal der stammen der kinderen Jakobs, tot welken het woord des HEEREN geschied was, zeggende: Israël zal uw naam zijn.

32 En hij bouwde met die stenen het altaar in den Naam des HEEREN; daarna maakte hij een groeve rondom het altaar, naar de wijdte van twee maten zaad.

33 En hij schikte het hout, en deelde den var in stukken en legde hem op het hout.

34 En hij zeide: Vult vier kruiken met water en giet het op het brandoffer en op het hout. En hij zeide: Doet het ten tweeden male. En zij deden het ten tweeden male. Voorts zeide hij: Doet het ten derden male. En zij deden het ten derden male,

35 Dat het water rondom het altaar liep; daartoe vulde hij ook de groeve met water.

36 Het geschiedde nu als men het spijsoffer offerde, dat de profeet Elía naderde en zeide: HEERE, God Abrahams, Izaks en Israëls, dat het heden bekend worde dat Gij God in Israël zijt en ik Uw knecht; en dat ik al deze dingen naar Uw woord gedaan heb.

37 Antwoord mij, HEERE, antwoord mij, opdat dit volk erkenne dat Gij, o HEERE, die God zijt, en dat Gij hun hart achterwaarts omgewend hebt.

38 Toen viel het vuur des HEEREN en verteerde dat brandoffer, en dat hout, en die stenen, en dat stof, ja, lekte dat water op hetwelk in de groeve was.

39 Als nu het ganse volk dat zag, zo vielen zij op hun aangezichten, en zeiden: De HEERE is God, de HEERE is God.

40 En Elía zeide tot hen: Grijpt de profeten van Baäl, dat niemand van hen ontkome. En zij grepen hen; en Elía voerde hen af aan de beek Kison en slachtte hen aldaar.

Zingen: Psalm 73:14:

Wie, ver van U, de weelde zoekt,
Vergaat eerlang en wordt vervloekt;
Gij roeit hen uit, die afhoereren
En U den trotsen nek toekeren;
Maar 't is mij goed, mijn zaligst lot,
Nabij te wezen bij mijn God;
'k Vertrouw op Hem geheel en al,
Den HEER', Wiens werk ik roemen zal.

Lezen: 12 artikelen des geloofs.

1. Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des Hemels en der aarde.
2. En in Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon, onze Heere;
3. Die ontvangen is van den Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria;
4. Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle;
5. ten derden dagen wederom opgestaan van de doden;
6. opgevaren ten Hemel, zittende ter rechterhand Gods des almachtige Vaders;

7. vanwaar Hij komen zal om te oordelen de levenden en de doden.
8. Ik geloof in de Heilige Geest.
9. Ik geloof een heilige, algemene, Christelijk Kerk, de gemeenschap der heiligen;
10. vergeving der zonden;
11. wederopstanding des vleses;
12. en een eeuwig leven.

Lezen: Heidelbergse Catechismus zondag 34 vraag en antwoord 94 en 95:

Vraag 94 Wat gebiedt God in het eerste gebod?

Antw. Dat ik, zo lief als mij mijner ziele zaligheid is, alle afgoderij, toverij, waarzegging, superstitie of bijgeloof, aanroeping van de heiligen of van andere schepselen, mijde en vliede, en den enigen waren God recht lere kennen, Hem alleen vertrouwe, in alle ootmoedigheid en lijdzaamheid mij Hem alleen onderwerpe, van Hem alleen alle goeds verwachte, Hem van ganser harte liefhebbe, vreze en ere, alzo, dat ik eer van alle schepselen afa en die varen late, dan dat ik in het allerminste tegen Zijn wil doe.

Vraag 95 Wat is afgoderij?

Antw. Afgoderij is in de plaats van den enigen waren God, Die Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, of benevens Hem, iets anders verzinnen of hebben, waarop de mens zijn vertrouwen zet.

Gebed.

Zingen: Psalm 115:1 en 2:

Vers 1:

Niet ons, o HEER', niet ons, Uw naam alleen
Zij, om Uw trouw en goedertierenheên,
All' eer en roem gegeven.

Waarom, o HEER', zou 't heidendom, met spot,
Dan zeggen: 'Waar, waar is toch nu hun God,
Bij hen zo hoog verheven?'

Vers 2:

Nochtans is God het doel van onzen lof,
Hij, onze God, Hij woont in 't hemelhof,
En doet al Zijn behagen.

Hun afgoôn zijn van zilver en van goud;
Slechts mensenwerk, waaraan, zo snood als stout,
Gods eer wordt opgedragen.

Na de prediking zingen wij Psalm 68:10.

Geliefde gemeente, als er één tijd in de Bijbel aan te wijzen is waarin de afgoden enorm werden gediend, dan is het de tijd van de profeet Elia geweest. Daar werd het eerste gebod van de heilige wet van God gruwelijk overtreden. Een groot deel van het bondsvolk Israël volgde de priesters van Baäl na. Baäl werd gediend en gevreesd. Toen heeft de Heere ook van dat volk moeten zeggen in die dagen:

Maar Mijn volk wou niet
Naar Mijn stemme horen;
Israël verliet
Mij en Mijn geboôn;
't Heeft zich and're goôn,
Naar zijn lust, verkoren. (Psalm 81:13 ber.)

Maar de Heere dulde dat niet. De Heere is een jaloers God en daarom gaf Hij Elia de opdracht om een samenkomst te beleggen op de berg Karmel. Alle mensen moesten komen, ook de Baälpriesters. De opdracht was duidelijk: er moesten twee altaren komen op de berg Karmel. Eén voor Elia en één voor de priesters van de Baälgodsdiens. De Heere had gezegd: Dan moeten jullie gaan bidden. Elia moet bidden tot zijn God, en de Baälpriesters moeten tot Baäl bidden. En dan gaan we kijken welk gebed wordt verhoord. Als er vuur uit de hemel komt en het altaar van Baäl verteert, dan is Baäl God. Maar als er vuur uit de hemel komt dat het altaar van Elia zal verbranden, dan is de God van Israël de enige ware God.

In alle bescheidenheid gaf Elia de Baälpriesters als eerste de gelegenheid om te bidden tot Baäl. Nou, ze hebben gebeden zeg; ongelooflijk. Ze hebben geschreeuwd en geroepen. En toen het antwoord uitbleef, begonnen ze te slaan en te schoppen tegen het altaar. Ze namen scherpe pinnen en messen, begonnen elkaar te snijden, zodat het bloed over hun lichamen stroomde en ongetwijfeld op het altaar terecht kwam. Elia zag het wel, want Elia wist het wel: Baäl leeft niet, Baäl bestaat niet. Hij begon een beetje te spotten met die Baälpriesters, en des te harder begonnen ze te roepen, maar er kwam geen vuur uit de hemel.

Toen ging Elia bidden. Is het u onder de schriftlezing ook opgevallen hoe eerbiedig hij bidt? Hoe hij als het ware de troon der genade mag bestormen en hoe zijn hart vervuld is met de eer van God? Dat is het wat Elia zegt: 'Heere, bewijs eens dat U de enige waarachtige God zijt.' En toen hij klaar was met zijn smeekgebed, was daar opeens het vuur uit de hemel dat een driefnat altaar totaal verteerde. Het was voor al die mensen duidelijk wie de ware God is. Baäl bestaat niet. Maar de Heere, de God van Abraham, Izak en Israël, dat is de enige ware God. Toen het volk dat zag, heeft het gedaverd op het Karmelgebergte: '*De HEERE is God, de HEERE is God.*' Daarmee staan we gelijk in de diepe betekenis van het eerste gebod. Want die enige ware God, de HEERE God, is het alleen waard om gediend en gevreesd te worden. Daarom heeft de HEERE het laten afkondigen op de berg Sinäi: *Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.* Bij dat eerste gebod willen wij samen stilstaan.

We schrijven als thema boven de prediking: Dient de enige ware God.

Drie gedachten:

1. Tot eer van God
2. Tot bewaring voor afgoderij
3. Tot zaligheid van de ziel.

1. Tot eer van God

Het is Mozes geweest die, geleid door de Heilige Geest, de eerste vijf boeken heeft moeten schrijven. Daar hoort ook het boek Exodus bij. In het twintigste hoofdstuk van dat Bijbelboek vinden wij de wet des Heeren. Geleid door de Heilige Geest schreef Mozes het op: *'Toen sprak God al deze woorden.'* Gelijk wil Mozes benadrukken: Het is de wet van God. Hij is de grote Wetgever, zoals we vorige week hebben gehoord. Het kwam nog meer tot uitdrukking toen hij de woorden van de Heere Zelf moest gaan opschrijven. Woorden die de Heere Zelf heeft gezegd toen Zijn stem daar klonk bovenop de Horeb uit die wolk.

Wat sprak de HEERE toen als eerste, voordat Hij in al die geboden begon? *'Ik ben de HEERE, uw God.'* God openbaarde Zich daar op de Sinaï als de Jehovah, als de allerhoogste HEERE, de God der goden. Hij vestigt alle aandacht op Zichzelf, omdat Hij dat zo waard is: *'Ik ben de HEERE, uw God.'* Dat moest in de Bijbel een plaats krijgen gemeente, opdat het tot de jongste dag zou klinken: *'Ik ben de HEERE, uw God.'* Het is alsof de HEERE God met die aanhef van de heilige wet zegt: *'Hoor Israël, hoor gemeente van Rotterdam-Kralingen, Ik ben de HEERE, Ik ben Jehovah, Ik ben het Die tot u spreek. Ik ben de eeuwige God, Die is en Die was en Die komen zal. Ik ben van eeuwigheid tot eeuwigheid God, de Schepper van hemel en aarde. Ik, de HEERE, ben ook uw en jouw Wetgever, de enige Wetgever Die behouden kan en Die verderven kan. Daarom: 'Hoort, gij hemelen, neem ter ore, gij aarde, want de HEERE spreekt' (Jes. 1:2a).*

Zo spreekt Hij vanmiddag ook tot u, tot jou en tot mij, en Hij zegt: *'Ik ben de HEERE, uw God.'* Ja, gemeente, de HEERE is de enige God. Het was ook de belijdenis die vaders en moeders hun kinderen op jonge leeftijd moesten leren: *'Hoor, Israël, de HEERE, onze God, is een enig HEERE'* (Deut. 6:4). Daarom is er zo'n nauw verband tussen die heerlijke aanhef van de heilige wet en het eerste gebod. Beide geven als het ware de grondtoon aan van de hele liefdeswet. Want de HEERE is de enige HEERE en Hij alleen kan zeggen: *'Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.'*

Daarom, omdat er maar één God is, gemeente, is er ook maar één godsdienst. Er is maar één ware religie, en dat is het dienen van deze HEERE God, Die Zich in het Woord van God geopenbaard heeft. Hoort u dat, gemeente? De Heere spreekt vanmiddag tot ons en Hij zegt: *'Ik ben de HEERE. Ik ben het alleen. Ik werk alles, Ik regeer alles, Ik geef alles, Ik heb alles, Ik schiep alles, Ik onderhoud alles. Ja, Ik ben de HEERE.'*

Vindt dat weerklank in uw hart? Vindt dat weerklank in jouw hart? Is het uw gebed al geworden: 'Heere, leer mij U zo te kennen en leer mij zo op U alleen te vertrouwen. Heere, leer mij om mijzelf alleen aan U te onderwerpen in alle ootmoedigheid en in alle lijdzaamheid. Leer mij alle goeds alleen van U te verwachten. Heere, schenk mij Uw genade om U van ganser harte lief te hebben, te vrezen en te eren.'

O gemeente, als de Heere dat gebed gaat verhoren en u gaat werkelijk met uw hart leren dat de Heere de enige waarachtige God is en dat Hij het waard is om gediend en gevreesd te worden, dan zal er in uw hart een belijdenis geboren worden. Welke belijdenis? Dan denk ik aan de tijd van Nehemia, toen het volk opgeroepen werd om een biddag te houden. De Levieten riepen het volk toen op met de volgende woorden en dat moet u eens op u in laten werken, want dan staan we midden in dat eerste gebod: '*Staat op, looft den HEERE uw God van eeuwigheid tot in eeuwigheid; en men love den Naam Uwer heerlijkheid, die verhoogd is boven allen lof en prijs. Gij zijt die HEERE alleen, Gij hebt gemaakt den hemel, den hemel der hemelen en al hun heir, de aarde en al wat daarop is, de zeeën en al wat daarin is, en Gij maakt die alle levend; en het heir der hemelen aanbidt U*' (Neh. 9:5 en 6).

Kijk, deze belijdenis die we ook in de Heilige Schrift vinden, is zo in overeenstemming met de diepe betekenis van het eerste gebod. Hier komt iets openbaar, gemeente, van de verheerlijking van de HEERE, zoals God het bedoeld heeft in het paradijs: '*Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen*' (Jes. 43:21). Maar wat is dat dan? Wat is de positieve zijde van het eerste gebod? Wat gebiedt de HEERE hier? Wat zal er openbaar komen in het leven van die zondaren die zo door de Heilige Geest worden geleid en onderwezen door het Woord, dat zij die enige waarachtige God werkelijk gaan liefhebben, dienen en vrezen?

Dan worden er drie dingen genoemd in de Catechismus. Om de Heere werkelijk te mogen eren en verheerlijken zoals Hij dat waard is, is het voor alle dingen nodig dat u, jij en ik Hem leren kennen. Dat wij God recht leren kennen. Daar begint het geestelijke leven, wist u dat? Het geestelijke leven begint met kennis van God, naarmate God Zichzelf openbaart vanuit het Woord. Dat geestelijke leven is daarom ook echt leven. Ja, het is zelfs het beginsel van het eeuwige leven. Luister maar eens wat de Heere Jezus heeft gezegd in het hogepriesterlijk gebed: '*En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, den enigen waarachtigen God, en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt*' (Joh. 17:3).

Hetzelfde hoor ik ook terug bij David. Toen David op zijn sterfbed lag en zijn zoon Salomo bij hem moest komen, heeft David als vader tot zijn zoon gezegd: '*En gij, mijn zoon Salomo, ken den God uws vaders, en dien Hem met een volkomen hart en met een gewillige ziel*' (1 Kron. 28:9). Kijk, daar begint dus ook het houden van het eerste gebod: het kennen van God. Hoe leert u God kennen?

Ja, dan moet u wederom geboren worden, want het kennen van de Heere is een zaak van uw hart. Dan moet dat hart, zoals we vanmorgen hebben overwogen, geopend worden, zodat de Heere met de kennis van God in uw hart kan komen, zodat u God met uw hart leert kennen. Dat begint en wordt steeds sterker. Als we in de Bijbel het werkwoord 'kennen' tegenkomen in de zin van de Heere kennen, dan wordt er eigenlijk een heel diep woord gebruikt. Het is een woord, met name in het Oude Testament, dat ook gebruikt wordt voor 'bekennen', de intieme gemeenschap tussen een man en een vrouw. Zo ontstaat er kennis van God bij een zondaar die wederom geboren is, door een nauwe omgang met God. Dan beseft u dat op dat moment helemaal niet, als dat begint in het geestelijke leven. Maar is het niet heerlijk om vanmiddag te horen dat daar al iets begint van de gehoorzaamheid aan het eerste gebod, al kunt u het er misschien helemaal zelf niet voor houden?

Het kennen van God. U ziet het zo mooi gebeuren in het leven van Manasse, die tot bekering kwam. Als er een koning is geweest in het Oude Testament die werkelijk in de afgoderij zich heeft uitgeleefd, dan is het koning Manasse. Zo gruwelijk dat u bijna denkt: Zou die man zich niet verhard hebben, zou zo iemand zalig kunnen worden? Zoveel afgoden heeft hij toegelaten, tot de gruwelijkste afgoden toe. Maar God had hem lief. Dat is niet te begrijpen hè? God heeft afgodendienaars lief en wil ze bekeren. En het is gebeurd bij Manasse. Want hij kwam in de gevangenis terecht. Wat lees ik dan van Manasse in de gevangenis? *'En als Hij hem benauwde, bad hij het aangezicht des HEEREN, zijns Gods, ernstiglijk aan, en vernederde zich zeer voor het aangezicht van den God zijner vaderen. En hij bad Hem; en Hij liet Zich van hem verbidden, en hoorde zijn smeking, en Hij bracht hem weder te Jeruzalem in zijn koninkrijk. Toen kende Manasse, dat de HEERE God is'* (2 Kron. 33:12).

Ziet u het? Daar hebt u het: Het kennen van God. Maar bij dat eerste kennen blijft het niet. Er is een voortgaand kennen. Al ligt het in het begin van het geestelijke leven nog in nevelen gehuld dat er een drie-enig God is. Stapje voor stapje zal de Heilige Geest het leren door het Woord dat er een Vader is, dat er een Heere Jezus is en dat er een Heilige Geest is. Wat wordt het geestelijke leven toch rijker, dieper en heerlijker als wij niet alleen God leren kennen in het begin van het geestelijke leven, maar ook Christus mogen leren kennen als de enige Weg om met God verzoend te worden.

Dat wij in Christus God mogen leren kennen als een God Die verzoend is, als een God Die een Vader wil zijn voor Zijn kinderen. Dan zegt de Heere Jezus tegen Zijn discipelen, toen Filippus eens vroeg: *'Toon ons de Vader, en het is ons genoeg': Die Mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien'* (Joh. 14:8 en 9). Daarom zal gaandeweg het geestelijke leven, dat rechte kennen van de Heere worden verdiept. Maar waar dat rechte kennen van de Heere begint, gemeente, en waar dat voortgaat in het geloofsleven, daar komt ook dat tweede openbaar. Namelijk de Heere alleen te vertrouwen, zoals de leerling dat zegt in de Catechismus.

Wat is dat, de Heere alleen vertrouwen? Dat betekent twee dingen. Dat is allereerst met alle omstandigheden, voor- en tegenspoed, altijd weer te vluchten tot de troon der genade. Het vertrouwen op de Heere, dat is komen met dat toevlucht-nemend geloof tot God in Christus in het vertrouwen: *'Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen'* (Joh. 6:37b).

De tweede betekenis is uzelf helemaal aan de Heere toevertrouwen, onder alle levensomstandigheden, bij alle zorgen en noden die er zo in het leven kunnen zijn, van geestelijke en tijdelijke aard, om u nu geheel en al aan de Heere toe te vertrouwen. Om dan te zeggen: Heere, hier ben ik. Ik geef mij aan U over, Heere. Hier ben ik met al mijn vragen, met al mijn zorgen. Maar hier ben ik ook met al mijn zegeningen en goedertierenheden. Heere, ik vertrouw mij aan U toe. Dat is een zalige plek, dat is een heerlijke situatie in het geloofsleven. Als u zich zo kinderlijk mag overgeven aan de Heere, weet u wat er dan van binnen gaat leven? Heere, wat U doet, is goed. Hoe Uw weg ook gaat, Heere, maar ik mag mij aan U overgeven en ik weet het: als ik mij aan U overgeef, kom ik toch niet om. Om net als Maria steeds weer te mogen zeggen: Heere, mij geschiede naar Uw woord.

Weet u waar dat oprechte vertrouwen vooral aan te herkennen is? Dat heeft de leerling ook zo heel duidelijk mogen beschrijven en mogen beantwoorden. Dat vertrouwen, dat toevertrouwen aan de Heere, gaat gepaard met nog een heerlijke vrucht van het geloofsleven. Weet u wat? Ootmoed. Want de Heere houdt er geen grote, bekeerde mensen op na. De Heere houdt er ook geen gearriveerde mensen op na, maar een ellendig en arm volk, dat op de Naam des Heeren mag betrouwen. Steeds weer opnieuw, om zo te mogen wandelen in ootmoedigheid met God.

O jongelui, dat is zo'n gelukkig leven. Ik gun het je zo van harte, om te leren met de Heere te leven en met Hem te wandelen dag en nacht. Dat is echt een gelukkig leven. Daarom leg ik maar één vraag deze middag aan ons aller hart, een persoonlijke vraag die ik ook in de Schriften vind: *'Hij heeft u bekendgemaakt, o mens, wat goed is; en wat eist de HEERE van u, dan recht te doen, en weldadigheid lief te hebben, en ootmoediglijk te wandelen met uw God?'* (Micha 6:8).

Dan noemt de leerling nog een derde zaak, namelijk het onderwerpen aan de Heere met ootmoed en lijdzaamheid. Lijdzaamheid is een ander woord voor geduldig zijn. Wat is dat om u nu aan de Heere te onderwerpen? Dat Hij het voor het zeggen heeft in uw leven, dat Hij uw Leidsman is, dat Hij regeert over uw leven. U aan Hem onderwerpen, dat is steeds meer leren: *'Hij moet wassen, maar ik minder worden'* (Joh. 3:30). Dat valt niet mee zullen we zo nog horen in onze tweede gedachte, als het over de afgoderij gaat. En toch, de Heere maakt Zijn Kerk gewillig om zich elke keer maar weer – al gaat het soms in een weg van strijd en tegenstand – toch weer te mogen onderwerpen aan Hem, om te buigen onder Zijn Goddelijke, wonderlijke wegen, ook soms hele onbegrepen wegen en soms ook hele moeilijke wegen.

Maar wat een zegen om dan gewillig gemaakt te worden, om de voetstapen van Christus te mogen drukken en achter Hem aan te leren lopen en u te mogen onderwerpen aan de Heere alleen. Om dan bij tijden te mogen zeggen, echt oprecht te mogen zeggen, echt zo eerlijk te mogen zeggen: *'Heere, ik zal U volgen, waar Hij ook heen gaat'* (Luk. 9:57b). Ik zei het al, dat kost strijd. Want Gods kinderen – en hier is een kind van God aan het woord in Zondag 34 – weten ook wel dat ze na ontvangen genade dat verdorven vlees nog met zich meedragen. En dat verdorven vlees wil zich niet onderwerpen aan de weg van de Heere, aan de wet van de Heere en aan de wil van de Heere. Maar het is de Heere, Die door dat vernieuwde hart toch gaat leren onderworpen te zijn aan Hem.

Weet u wat er dan overblijft, juist als de Heere misschien hele onbegrepen en moeilijke wegen met u gaat? Er zijn er misschien vanmiddag ook in ons midden die de weg van de Heere niet meer kunnen begrijpen, die voor hun waarneming met Psalm 23 moeten zeggen: *'Ik ga door een dal der schaduw des doods, en ik zie geen lichtpunt meer. Ik weet niet waar het naartoe gaat.'* Om dan toch het aan de Heere over te geven en tot uzelf te mogen zeggen: *'O mijn ziel, wat buigt gij u neder?'* Kijk nu eens niet te veel op de omstandigheden, maar hoop op God, want bij Hem is menigvuldige verlossing.

Als dat weer begint te leven in het hart, dan komt er verwachting. Dan mag u zingen: Nu dan, o HEERE, wat is het, dat ik verwacht? Mijn hope staan op U alleen. Om dan ook alle goeds, zo zegt die leerling, van Hem te verwachten omdat de Heere de Bron is van alle goed. O gemeente, daar gaat u ontdekken dat niet alleen de zegeningen en de voorspoed uit die Bron tevoorschijn komen, maar dat ook de tegenspoed uit de Bron van de Vader voortkomt, omdat Hij het bij tijden goed acht Zijn kinderen te kastijden. Maar niet om ze om te laten komen, maar om juist in die beproevingen het geloof en de hoop te versterken. Dan komt Hij zo liefdevol en zegt: *'Wacht op den HEERE, zijt sterk, Hij zal uw hart versterken; ja, wacht op de HEERE.'* (Psalm 27:14 onb.)

Dan komt er wederliefde tot de Heere, en dan zingt u: *'Wien heb ik nevens U omhoog? Nevens U lust mij ook niets op de aarde.'* Als u zo met de Heere mag leven, dan komt er ook iets van die vreze des Heeren openbaar. En zijn er van die momenten dat uw hart een ogenblik vervuld mag zijn met de eer en de verheerlijking van Zijn Naam. Dan is het helemaal terecht als de Heere ook in de weg der heiligmaking tot Zijn kerk komt en zegt: *'Ben Ik dan een Vader, waar is Mijn eer? En ben Ik een Heere, waar is Mijn vreze?'* (Mal. 1:6m). Gemeente, kent u iets van dit dienen van de Heere, het dienen van de Heere met een geopend hart? Dat is de ware godsdienst, dat is de positieve kant van het eerste gebod. En waar dat mag functioneren, waar dat mag leven in het hart van de kerk des Heeren, ja, daar zullen de gevaren gezien worden, daar zullen de zonden gezien worden tegen het eerste gebod, de zonden van afgoderij.

En dat zal des te meer leiden tot het gebed: 'Heere, bewaar mij toch voor afgoderij.' Dat brengt ons bij onze tweede gedachte.

2. Tot bewaring voor afgoderij

Wanneer de onderwijzer aan zijn leerling vraagt: Wat gebiedt God in het eerste gebod? Dan belijdt de leerling niet alleen wat de Heere gebiedt, maar ook wat Hij verbiedt. Dus dat wat de Heere niet wil, wat tegen Zijn wil ingaat, wat Hem niet verheerlijkt. Wat blijkt dan als ik zo dat antwoord op mij in laat werken, wat deze leerling hier mag uitspreken? Dat hij zijn hart kent en dat hij in zijn leven ontdekt heeft dat hij ook gezondigd heeft tegen het eerste gebod. Weet u wat hij dan doet? Dan vat hij als het ware alle zonden tegen het eerste gebod samen met dat woordje 'afgoderij'.

Wat is dat, afgoderij? Er is zelfs een aparte vraag in de Catechismus opgenomen wat dat nu precies is. Ik wil niet moeilijk doen, maar er bestaat ook een Latijnse versie van de Catechismus. Hij is allereerst in het Latijn geschreven. Die vraag, wat is afgoderij, luidt in het Latijn: *Quid est idolatria?* Hoort u daar ook niet een bekend woord in? Daar hoor ik het woordje 'idool' in. Wat is een idool? Dat is een afgod, dat is een aangebeden persoon of figuur die eer wordt toegekend. Wat heeft de mens op aarde veel idolen. In de wereld, in de sport, in de muziek, in de film, en zelfs in de kerk. Want soms kan zelfs een dominee verafgood worden, of een kind van God.

Wat een afgoderij wordt er niet bedreven in deze wereld. Wat is dat dan? Laten we eerst naar de Schrift gaan, want het moet grond hebben waar we het over hebben. We komen allerlei vormen van afgoderij in de Bijbel tegen, maar we komen ook het woord 'afgoden' en 'afgoderij' tegen. Daar wil ik even aandacht voor vragen, zowel in het Oude als het Nieuwe Testament. Dat laat ons heel duidelijk zien wat echte afgoderij is. In het Oude Testament, in het Hebreeuws, komen we twee woorden tegen die steeds worden vertaald met afgoden of afgoderij. Het eerste Hebreeuwse woord betekent heel letterlijk 'niet-God', en dat kan ook vertaald worden met 'het is niets waard'.

Dus een afgod is werkelijk niets waard, het is vals. Het tweede woord wat we in het Oude Testament tegenkomen, wat afgoderij betekent, is 'verdraaien', 'afbuigen van de goede weg'. In die betekenis is afgoderij niets anders dan ongerechtigheid. In het Grieks van het Nieuwe Testament komen we een woord tegen dat vooral betekent 'valse godsdienst'. Nou, daar hebt u de betekenis van het woord afgoderij.

Hoe is die afgoderij nu in de wereld gekomen? Het is gekomen door onze diepe val in het paradijs. Nee, de mens is zo niet geschapen en dat wordt u duizenden keren verkondigd. Maar we moeten er altijd weer beginnen. De mens is goed geschapen, helemaal op God gericht. God stond boven alles en alles wat de mens deed, was helemaal in het besef dat de mens leefde voor het aangezicht van de Heere. Het was tot Zijn eer en oprechte, vrijwillige liefde.

Daar in het paradijs, gemeente, hoe lang het geduurd heeft weten we niet precies, maar daar hebben Adam en Eva de ware, zuivere, oprechte godsdienst mogen uitleven en mogen beoefenen voor Gods aangezicht. Toen kwam de zonde. Toen kwam de duivel door middel van die slang en begon vals te spreken. De mens geloofde het woord van de duivel. Toen boog de mens van God af. Toen begon de afgoderij; een leven van God af. En in plaats van die God kwamen de afgoden. Elk mens die niet wederom geboren is, gemeente, is ten diepste een afgodendienaar, al kunt u uitwendig een persoon zijn waarvan een ander zegt: Die dient God. Zoals bij Lydia voor haar bekering. Want wat lees ik in Galaten 4 vers 8? *'Maar toen, als gij God niet kent, diendet gij degenen die van nature geen goden zijn.'* Dus afgoden. Het bevat alles wat de enige ware God niet is.

Wat is er nu gebeurd? Zo zijn al die soorten afgoden er gekomen die in deze wereld te vinden zijn. In het paradijs, toen de mens in de zonde viel en van God afviel, raakte hij het beeld van God kwijt. Toen was de tere verhouding van een Vader en een kind er niet meer. Maar, zo zegt Calvijn ergens, er zijn in het hart van een mens enige vonken overgebleven van een Godsbesef, van het beeld van God. Wij noemen het in de theologie dat er nog een ingeschapen Godskennis is. Het bestaat niet dat er echt door en door atheïsten zijn. Het kan niet bestaan en ook een mens die zegt een atheïst te zijn kent momenten dat hij aan zijn atheïsme twijfelt. Het kan ook niet anders, want elk schepsel van God heeft enkele vonken overgehouden.

Wat is er nu gebeurd, gemeente? Dat het verstand van de mens zo verduisterd is, dat hij op zoek gegaan is naar dat hogere dat er dan is. Dat heeft hij op een eigen manier ingevuld. Daarom zijn er zoveel mensen in deze wereld die in blinde onkunde zichzelf een god gemaakt hebben. Paulus zegt in Romeinen 1:25a: *'Als die de waarheid Gods veranderd hebben in de leugen, en het schepsel geëerd en gediend hebben boven den Schepper.'* Dan bedoelt hij met de waarheid van God de ware kennis van God, en met leugen allerlei goden en godsdiensten. Dat ziet op allerlei vormen van afgoderij.

Maar vergist u zich niet, gemeente. Al mogen wij door Gods wonderlijke leiding onder de zuivere bediening van het Woord zijn. Al mogen wij met het Woord van God opgevoed zijn, zodat we vanuit het Woord van God in ieder geval verstandelijke kennis gekregen hebben. En wij een historisch geloof ontvangen hebben dat de God van de Bijbel de enige ware God is. Zou er dan geen afgoderij meer zijn bij ons? De leerling is erachter gekomen in zijn leven wat afgoderij is: In plaats van den enigen waren God, Die Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, en benevens Hem iets anders verzinnen of hebben, waarop de mens zijn vertrouwen zet. Gemeente, als ik over de wet moet preken, en ik ga eerlijk zeggen dat ik dat echt niet zo makkelijk vind hoor. En ik zal u vertellen waarom. Ik word geroepen om de wet scherp te preken. Dan kan het zomaar gebeuren dat er een gedachte bij een hoorder opkomt: ja, die man op de preekstoel kan het allemaal mooi zeggen. Maar ik preek ook tegen mezelf, hoor.

Zult u dat de komende weken meenemen? Ik moet de wet wel scherp prediken. Weet u wat bij de prediking van de wet nu zo openbaar komt? Dat wij mensen zo'n klein beeld van de zonde hebben. Dat woord zonde is wel een bekend woord, maar ik vrees dat het woord zonde een soort uitgesleten woord is geworden, ook in de meest behoudende kant van de kerk van Nederland. Maar Gods gebod is zeer wijd.

Laten we maar heel eerlijk zijn, gemeente, als wij deze middag nadenken over afgoderij. En ik zou zomaar eens even wat gesprekjes beginnen met mensen, kinderen, jongeren en ouderen in de gemeente, en aan u vragen: nou, waar denkt u nu aan bij afgoderij? Dan zullen er wel verschillende antwoorden komen die ik wellicht ook gegeven zou hebben. U zou denken aan afgoden die door blinde heidenen worden gediend. Hoe er volken in deze wereld zijn die geloven in de geesten van de voorouders bijvoorbeeld. Dat er iemand bij u in de straat woont waarvan u weet dat hij een groot Boeddhabeeld in huis heeft staan. En u hebt het zelfs een keer ontdekt dat hij daar een kaarsje bij aanstak, en dat hij zelfs een kruisje sloeg of wat dan ook. Misschien gaat u wel denken aan horoscopen, aan toverij, aan waarzeggers, aan heksen, aan Wicca, aan Halloween, glaasje draaien en al die occulte praktijken die ook in Nederland levend zijn. Satanskerken, gruwelijk, maar ze zijn er in ons vaderland. Over bijgeloof in spoken, of u denkt aan de Rooms-Katholieke kerk waar Maria aangebeden wordt. Waar het brood bij de mis aangebeden wordt en waar heiligen aangebeden worden.

Inderdaad, gemeente, ik ben het helemaal met u eens, allemaal voorbeelden van gruwelijke afgoderij. Jongelui, blijf er alsjeblieft ver vandaan. Doe niet mee als je bij een groep vrienden zit en er wordt eens gezegd: zullen we eens glaasje gaan draaien? Beoordeel boeken, films en sites, alle sites op internet, altijd op grond van Gods Woord. Want heel veel boeken, heel veel films en heel veel sites zijn doordrenkt met zonden tegen Gods wet, ook de zonden tegen het eerste gebod. Maar al zouden we bij al die dingen die we zojuist genoemd hebben ver vandaan blijven, is dan het gevaar van afgoderij geweken?

Weet u wat ontdekkende genade nu leert? Dat ook wij afgoderij bedrijven. Echt, gemeente, ik heb geen andere boodschap, maar hier zit een groepje afgodendienaars, van nature. Ik ga het niet mooier maken, hoor. Want wij nette kerkmensen willen graag een beetje aan de oppervlakte blijven. Niet zo diep die zonden aanwijzen, niet het mes er diep in. Nee, nee, wij zijn geen afgodendienaars, natuurlijk, nee, absoluut niet. Wij zijn, ja, wat dan? Wat bent u dan wel? Een keurig godsdienstig mens? Gaat u daar misschien prat op? Nou, dan hebt u gelijk afgoderij.

Gemeente, schijn bedriegt. De wet is geestelijk. Het moet een zaak van het hart worden om Gods geboden te kunnen onderhouden. Waar gaat het nu om in de heilige wet? Om een volmaakte gehoorzaamheid. Hebt nu het lef niet opnieuw om u te verschuilen achter uw onmacht. Dat is zo'n dooddoener. Maar u wilt niet, echt niet hoor, ik ook niet.

Wij willen niet zijn zoals de Heere dat openbaart in dat eerste gebod. En we zijn zo ook niet. Daarom is er afgoderij in ons aller leven. Bij de onbekeerde mensen in ons midden, maar ook bij Gods kinderen. Want wat kunnen wij mensen ons vertrouwen op andere mensen stellen? Wat kunnen we het soms zo verwachten van onze krachten, van ons verstand? Wat kunt u hoge verwachtingen koesteren van een dokter, van medicijnen die voorgeschreven worden, van een kuur die u moet ondergaan? En wat dacht u van die afgod in uw binnenzak? Nu ga ik natuurlijk een heel gevoelig ding aanroeren: Die iPhone, hè? U gaat ermee naar bed, u staat ermee op, het ligt misschien onder uw kussen. En het eerste wat u 's morgens doet, is dat ding openen, want ja, u moet toch kijken wat u binnengekregen hebt. Heel de moderne media is een afgod geworden.

Want een afgod is iets waar zoveel liefde naartoe gaat, waar u zoveel tijd aan besteedt, waarbij het dienen van de Heere er maar heel karig van afkomt. Wat kunnen we druk zijn met ons huis, om het nu zo mooi mogelijk te maken, uw tuin, uw auto, uw kleding, uw make-up? Wat bent u er soms druk mee. Bent u niet meer bezig met uw lichaam dan met u ziel? Afgoderij zit diep in ons. Weet u wat de grootste afgod is? Dat bent u nu zelf, dat ben ik. Want hier van binnen zit op de troon: 'Ik'. Wij buigen niet zomaar voor God, wij capituleren niet zomaar voor de heilige God, en wij stellen ons leven niet volkomen in de dienst des Heeren. Wij zijn van nature van die goddeloze, hoogmoedige mensen, die eerder voor onze eigen eer strijden dan voor de eer van God. Want wij wilden als God zijn. Een andere boodschap heb ik niet.

Daarom, gemeente, u bent een afgodendienaar. Buigt er eens voor en laat u ontdekken. Want degenen die dat werkelijk gaan zien en ontdekken, die komen in verlegenheid. Die gaan ontdekken dat ze nooit volkomen hun vertrouwen op de Heere hebben gesteld. Ook Gods kinderen komen erachter in het stuk van de ware dankbaarheid, dat ze ook nog na ontvangen genade zo dikwijls bezig zijn met dingen waar bij tijden meer liefde naar uitgaat, dan naar de Heere. Daarom, kind van God, zit u hier ook vanmiddag met liefdesschuld, schuld bij de scherpe prediking van de wet.

Waarom? Waartoe die schuld? Waarom die scherpe wetsprediking? Opdat u gedreven wordt naar één Persoon Die wetsovertreders ontvangt. Om te leren vluchten met al uw zonden en tekorten, ook tegen het eerste gebod, en uw totale onmogelijkheid om dat eerste gebod te kunnen houden, tot Christus alleen, de grote Zaligmaker van zondaren, Die ook de Wetsvervuller van de wet is geweest. De Heere Jezus Christus, Die ik onmisbaar nodig krijg tot zaligheid van mijn ziel. Dat brengt ons bij onze laatste gedachte.

3. Tot zaligheid van de ziel

Het houden van Gods eerste gebod is ook tot zaligheid van de ziel. Is het u ook opgevallen in antwoord 94 dat er zo'n nauw verband is tussen het eerste gebod en de zaligheid van uw ziel?

O, de leerling zegt hier iets heel moois, iets heel teers aan het begin van het antwoord: de zaligheid van zijn ziel is hem lief geworden. Daar moet u nu vanmiddag ook uw leven naast leggen, lieve gemeente, op reis naar de eeuwigheid. U hebt een onsterfelijke ziel. Is die onsterfelijke ziel u lief geworden? Als dat een werkelijkheid voor u gaat worden, gemeente, dan wilt u inderdaad alle vormen van afgoderij vermijden. Dan wilt u maar één ding: Dat is leven tot eer van God. Dat ootmoedige vertrouwen beoefenen, Hem als de enige ware God mogen kennen, en in alle ootmoedigheid en lijdzaamheid u aan Zijn wil onderwerpen. Dan wilt u niets liever dan alle goeds van Hem alleen verwachten. Dan komt die hartelijke liefde tot Hem en al die dingen die we vanmiddag hebben overdacht. Ja, dan krijg u uw ziel lief, tot zaligheid.

Gemeente, als de Heilige Geest in uw hart, in uw ziel gaat werken, dan gaat u verstaan dat uw ziel gered moet worden. Want dat is de zaligheid van uw ziel: Een geredde ziel, een verlostte ziel. Nou gemeente, legt uw leven daar nu eens even naast en geeft nu eens in de stilte antwoord, kinderen, jongeren en ouderen: Wie is er bekommerd om zijn ziel? Ik ga het anders vragen: Wie mag weten dat zijn ziel gered is? Geeft God de eer.

Maar als u nu nee moet zeggen, dan bent u ellendig. Uw ziel moet gered worden. Waar komt die ziel vandaan? Die komt uit God. Die heeft God in de mens gelegd toen de mens geschapen werd. Maar die ziel heeft gezondigd, die ziel is verloren, die ziel is niet meer zoals God hem in de mens geblazen heeft. Wij zijn geboren, gemeente, met een ongeredde ziel. Dat betekent dat die ziel gered moet worden. Dat is nu de zaligheid van uw ziel. Nou, hebt u dat boven alles lief gekregen? Hebt u iets beleefd van wat we straks gaan zingen?

Geloofd zij God met diepst ontzag!
Hij overlaadt ons, dag aan dag,
Met Zijne gunstbewijzen.
Die God is onze zaligheid;
Wie zou die hoogste Majesteit
Dan niet met eerbied prijzen?
Die God is ons een God van heil;
Hij schenkt, uit goedheid, zonder peil,
Ons 't eeuwig, zalig leven;
Hij kan, èn wil, èn zal in nood,
Zelfs bij het naad'ren van den dood,
Volkomen uitkomst geven.

Hoe noodzakelijk is dat toch, gemeente, dat onze ziel wordt gered, dat onze ziel wordt gezaligd. In het paradijs was onze ziel goed. Toen was daar die liefdesgemeenschap met de Heere. Maar dat zijn we kwijt. Bent u ervan doordrongen, gemeente? Is dat nu nood geworden in uw leven? Wat zou het een wonder zijn als u deze middag de zaligheid van uw ziel begon lief te krijgen. Dat u gaat ontdekken: Mijn ziel is niets anders geweest dan een tempel vol afgoderij. Met al die afgoderij sta ik in de schuld bij God.

Hoe kan ik van mijn schuld verlost worden? Zijn er in ons midden die de Heere zo dikwijls horen roepen in de binnenkamer: O Heere, red mijn ziel. Heere, mijn ziel moet verlost worden. Kom mij te hulp. Dan mag ik u vanmiddag preken: Uw ziel kan gered worden. Hoor David het eens uitzingen in Psalm 116: Want Gij, HEERE, hebt mijn ziel gered van den dood. Wanneer wordt uw ziel gered van de dood, gemeente? Als u Christus leert kennen. Dan zie ik Simeon in de tempel staan met Christus, Die hij als het ware aan zijn hart mag drukken en Die door het geloof in zijn ziel geboren wordt. En hij kon het zeggen: *Mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien*. Want Christus is de Zaligmaker, Hij is de Borg Die de schuld wilde betalen, en ook de zonden tegen het eerste gebod op Zich genomen heeft.

O, overdenk toch eens een ogenblik: Hij heeft alle zonden van afgoderij die Abraham 75 jaar bedreven heeft op Zich genomen. Hij heeft die verschrikkelijke, gruwelijke zonden van de afgodendienaar Manasse op Zich genomen. Hij heeft alle zonden van koning Salomo, die duizend vrouwen in zijn paleis haalde met al hun afgoden erbij. Die zelfs toen hij bij zijn geboorte de naam Jedidja (van de HEERE bemind) kreeg, zich op latere leeftijd ook buigt voor die afgoden. Ook die zonden wilde Christus op Zich nemen. De zonden van Saulus van Tarsen, die van zijn uitwendige godsdienst zijn afgod had gemaakt. O, wat heeft de Heere Jezus veel zonden gedragen, alle zonden, ook van afgoderij, maar Hij wilde het dragen als het Lam Gods aan het kruis van Golgotha. Opdat er vergeving zou zijn voor alle afgoderij die er in een mensenleven te vinden is.

Maar meer nog. Diezelfde Heere Jezus Christus heeft zo volmaakt het eerste gebod gehouden. Hij is met recht de grote Wetsvervuller. Wat is dat toch een zegen, gemeente, dat er nu een Persoon is waar ik met al mijn onmacht en met al mijn onkunde naartoe mag vluchten. Om bij Hem te leren hoe ik toch dat eerste gebod zou kunnen en mogen houden. Dan zie ik de Heere Jezus staan in de woestijn. Veertig dagen heeft Hij niet gegeten en niet gedronken. Dan komt de duivel en probeert Hem te verzoeken. De duivel probeert Hem te verleiden tot de zonde, ja, ook tot de zonde tegen het eerste gebod. En dan te bedenken: Daar stond de Heere Jezus, Die ons mensen in alles gelijk geworden is en in alle dingen verzocht geweest is. Daar stond Hij als een zwak mensenkind in Zichzelf, Die ons sterfelijk en zondig vlees heeft aangenomen. Daar stond Hij, en dan komt de duivel en hij zegt: 'Toe, Zoon van God, toe, Jezus van Nazareth, kijk eens om U heen. Kijk eens in al die koninkrijken, ze zijn van mij, maar ik wil ze U geven. O Jezus, ik wil U ze geven, maar dan één knieval, één keer uw knieën buigen en u krijgt de ganse wereld tot uw bezit.'

Dat is een verzoeking geweest voor de Heere Jezus naar Zijn Menselijke natuur in al Zijn zwakte. O ja, Hij was zonder zonde, zeker. Maar Hij bleef staande. Bent u er wel eens blij mee geweest, gemeente, dat Christus in dat cruciale moment, toen de duivel Hem wilde verleiden tot afgoderij, dat Hij staande bleef? Want Hij was ook God. Waarom bleef Hij staande? Allereerst omdat Hij God was en Hij het Heilige Kind Jezus was.

Maar in de derde plaats bleef Hij staande omdat Zijn kerk niet staande is gebleven in het paradijs. Daarom klonk Zijn stem: *'Ga weg, satan, want er is geschreven: Den HEERE, uw God, zult gij aanbidden, en Hem alleen dienen'* (Luk. 4:8b). Hoe kan een kind van God in de weg van de dankbaarheid het eerste gebod houden? Hoe zullen de ware gelovigen werkelijk God kennen, Hem ootmoedig vertrouwen, zich gewillig aan Hem onderwerpen, Hem liefhebben, eren en vrezen? Het kan maar in één weg, gemeente: Door de geloofsband met Christus, door de band die de Heilige Geest gelegd heeft tussen Christus en Zijn kerk. Alleen in de gemeenschap met de Heere Jezus, Die gezegd heeft: *'Zonder Mij kunt gij niets doen.'*

We gaan afsluiten, gemeente. Hoe staat u nu tegenover het dienen van die enige waarachtige God? Een onbekeerde zondaar kan het niet. Die pleegt met alles, ook met uitwendige godsdienst, feitelijk afgoderij. Buiten Christus blijf u een afgodendienaar. Ik hoop dat het een aansporing mag zijn om de Heere te zoeken. O onbekeerde zondaar, bekeer u toch tot de enige ware God! Een huichelaar denkt de Heere te dienen, maar heeft van zijn geestelijk leven, wat hij voor geestelijk leven houdt, feitelijk zijn god gemaakt. Want een huichelaar kent God ook niet ten diepste. Die vertoont wellicht de gedaante van Godzaligheid, maar zijn ziel is niet op de juiste wijze met Christus verbonden. Die zal ook niet bekommerd zijn over het houden van het eerste gebod. O, dat zulke mensen ontmaskerd zouden worden, opdat ze werkelijk bekommerd zouden worden om de rechte zaligheid van hun ziel.

Kijk, dat kennen degenen die wederomgeboren zijn. Dat zijn de oprechte liefhebbers van de Heere. Die hebben juist zo'n verdriet als ze weer zonde tegenkomen tegen dat eerste gebod. Die leren steeds weer vluchten tot het bloed van Christus, om vergeving van zonde te mogen zoeken en vinden. Die voelen elke keer weer hoe noodzakelijk dat bloed blijft. Maar voor hen wordt Christus ook onmisbaar in het houden van Gods geboden en om te breken met de zonde van de afgoden. Die mensen gaan het stapje voor stapje leren, om in Christus' kracht Zijn geboden te houden, om straks eeuwig te mogen zingen: Geloofd zij God met diepst ontzag! Hij overlaadt ons, dag aan dag, met Zijne gunstbewijzen.

Amen.

Zingen: Psalm 68:10:

Geloofd zij God met diepst ontzag!
Hij overlaadt ons, dag aan dag,
Met Zijne gunstbewijzen.
Die God is onze zaligheid;
Wie zou die hoogste Majesteit
Dan niet met eerbied prijzen?
Die God is ons een God van heil;
Hij schenkt, uit goedheid, zonder peil,
Ons 't eeuwig, zalig leven;

Hij kan, èn wil, èn zal in nood,
Zelfs bij het naad'ren van den dood,
Volkomen uitkomst geven.

Dankgebed.

Zingen: Psalm 25:10:

Hoed mijn ziel, en red z' uit noden;
Maak mij niet beschaamd, o HEER',
Want ik kom tot U gevloeden.
Laat d' oprechtheid meer en meer,
Met de vroomheid, mij behoên;
'k Wacht op U in mijn ellenden.
Laat Uw hand, in tegenspoên,
Israël verlossing zenden.

Zegenbede.